

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Debrecen, Bajcsy-Zsilinszky Endre-u. 1. (Bika-bérház.) — Telefon: 113. szám.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párti újság

Előfizetést egyelőre nem veszünk fel. Egyes szám ára: hétköznap (4 oldal) valamint vasárnap (6 oldal) 120 P.

Jó gazdasági élet, jó demokrácia

Az új kormány legsürgősebb feladatai kétségtelenül gazdasági természetűek. A kellő összhangban a külső áldozatkészséggel és a belső engedelmességgel, azaz a haladéktalanul meg kell teremteni egy hatalmas, minden részletre kiterjedő átfogó gazdasági tervezetet. Ennek a hiánya nagyban elősegítette az infláció gyors rohamát. Nem bizottságokra gondolunk, hanem átfogó, központilag irányított és megszervezett gazdasági szervre, amely nemcsak névleg, hanem ténylegesen is foglalkozna a gazdasági élet vezetésével és irányításával. Az ezt dolgozó elméleti és gyakorlati szakemberek bizonyára csak alaposan átgondolt rendeletek megjelenését javasolják.

Akkor bizonyára nem fordulhatna elő, hogy kötött gazdasági törvények ellenében a készletgazdálkodás előkészítése nélkül jelenhessenek meg. Ugyancsak nem sok eredményre vezetnek a gazdasági intézkedések, ha nem követik megfelelő közigazgatási végrehajtásokat. A törvényesítés céljára nem lehet az országot a kellő szakértelemmel nem rendelkező párttagok kiserléti játékszerévé odadobni.

Minden feltűnket, megnyilatkozásunkat alaposan mérlegeljünk és számoljunk az esetleges következményekkel is! Ne harangozzuk be a béremeléséket hetekkel előre, mivel a piac arra azonnal reagál és ugyancsak leszámítja magát a béremelést is. Ennek következtében tehát csak látszólagos a bérváltozás, mert az életszínvonalat nem emelik. Ez az eljárás nagyon hasonló a forró vízre öntött hidegvízhez: ideig-óráig a forrást megakasztja, amde utána annál erősebben forr.

Ne fordulhasson elő, hogy kihatalmában le nem mért intézkedések lássanak napvilágot! Lássák be végre, hogy a gazdasági díjtársak már eddig is mérhetetlen károkat okoztak az országnak.

A legfontosabb feladat az infláció káros pusztításának végleges felszámolása. Amde ne tűnneti és felületes kezeléshez fogjanak, hanem alaposan átgondolt pénzügyi tervet dolgozzanak ki. Ezzel szoros összefüggésben a közellátásunk egészséges alapokra való helyezése is. Mindaddig nem lehet szellemi és fizikai újjáépítésre gondolni, amíg ezeket a kérdéseket megnyugtató módon nem rendezik.

Halaszthatatlanul meg kell oldani a személy- és vagyonbiztonság kérdését is, mert ennek gyökeres megoldása nélkül nem lehet nyugodt termelői munkára számítani. Biztosítani kell a vasúti szállítások veszélytelenségét és rendezni kell a fuvarbiztosítás kérdését.

Foglalkozzon a kormány a népek a nyilasprókéik által elrabolt javak visszakövetésével. Szorgalmazzon a kormány a nyilasprókéik által elrabolt javak visszakövetésével. Szorgalmazzon a kormány a nyilasprókéik által elrabolt javak visszakövetésével.

Csütörtökön megalakul az új képviselőház

A nemzetgyűlés csütörtöki ülésén formálisan megalakul a Ház. Pénteken Tildy Zoltán miniszterelnök mondja el programadó beszédét, amely feltehetően szombaton vita indul meg. A vita előreláthatólag hétfőn, vagy kedden fejeződik be. A vitában minden párt két-két szóval vesz részt.

Az újonnan összeülő nemzetgyűlés tagjai a nemzetgyűlés összehívása alkalmából csütörtök délelőtt Istentiszteleten vesznek részt. A római katolikusok a Bazilikába, a reformátusok a Szabadságtéri, az evangélikusok a Deák-téri, az izraeliták a Dohány-utcai templomba mennek testületileg a párhelyiségekből.

Bárdossy kihallgatására nincs szükség a nürnbergi perben

A magyar igazságügyi hatóságok távirati úton kértek választ arra, hogy a szövetségesek igényt tartanak-e a nürnbergi perben Bárdossy tanukénti kihallgatására. Most érkezett meg Jackson bíró válasza, amelyben közli, hogy Bárdossy kihallgatására a nürnbergi perben nincs szükség.

Kiterjesztik a statáriumot a vasúti rablásokra

A kormány tagjai minisztertanácsot tartottak. A minisztertanács hozzájárult, hogy Gyöngyösi János külügyminiszter a magyar-csehszlovák viszonyra vonatkozó tárgyalások lefolytatására Prágába utaztató. A Moszkvába küldendő magyar misszió költségeinek fedezésére 20 millió pengőt, a nepruházati akció lebonyolításához 5 milliárd pengő hitelt, a magyar színészek felségélyezésére 600 millió pengőt szavaztak meg. Rendezte a minisztertanács a hadiségélyeket, hadigondozási és polgári gondozási pénzintézeteket. Eszerint az előbb említett pénzintézeteket és hadiségélyeket az összes polgári alkalmazottak fizetésének emelkedésével egyenlő arányban kell folyósítani. 500 millió pengő fedezetet szavazott meg a mezőgazdasági és ipari árucseré céljaira, a magyar posta részére beszerzendő tehergépkocsik vételárának fedezésére pedig 300 millió pengő hitelt szavazott meg a minisztertanács.

Módosította a minisztertanács a szolgálati helyükről el távozott közalkalmazottak igazolásáról szóló rendeletet, amely szerint az a közalkalmazott, aki 1944. okt. 15. után kényszerül nélkül Németországba, vagy a németek által megszállott országokba távozott, az igazoló eljárás során meg kell fosztani állásától. A módosítás szerint az a közalkalmazott, aki az elhurcolt nemzeti vagyon megőrzésében, vagy visszaszerzésében érdeket szerzett, az igazoló bizottság határozata ellen újravételével is élhet.

Felhatalmazást adott a minisztertanács az igazságügyi miniszternek, hogy rendeletet dolgozzon ki, amely szerint a csoportosan elkövetett vasúti rablások tettesei is kiterjesztik a statáriumot. A rendelettervezet szerint a rögtönítélő bíróság az elítéltet kegyelemre nem ajánlja és az ítéletet 2 órán belül végre kell hajtani.

Molotov kijelentései

Magyar nyelven nyomtatásban megjelent — Molotov külügyi népbiztos november 6-án elmondott nagy beszéde. Ebből veszünk néhány idézetet, mely Magyarországot különösen érdekli:

„A Szovjetunióban nincs senki, aki a levert népekkel szemben a bosszúállás politikájá mellett volna.”

„A Szovjetunió részéről minden megtörténik az irányban, hogy rendezze és helyreállítsa a jövőszonyt a többi államokkal, amelyek szakítottak a nyersanyagjait, amelyek a nálunk szükséges nyersanyagok cseréjére szolgálnának. Ennél a feladatnál pedig feltétlenül szerepet kell adni a mozgékony kereskedelemnek, amely kellő kapcsolatokkal rendelkezik.”

Szovjetunióval szemben tanúsított ellenségeskedés és bizalmatlanság politikájával.”

„A Szovjetunió mindenkor a népek békéje és biztonsága megővésének támasza volt és lesz és kész ezt nemcsak szavakkal, hanem tettekkel is bizonyítani.”

Hess nem beszámítható

Az ideggyógyászok szakvéleménye szerint Hess Rudolf jelenleg nem beszámítható, mert emlékezőhiánya lehetetlenné teszi védekezését.

Gazdasági életünk rendbehozatalának alfája és omegája tehát: az infláció teljes letörése, a pénz egységes stabilizációja. Jó gazdasági élet: jó demokrácia. LETTNER JENŐ

Óry István marad Debrecen főispánja

Hajdú vármegye külön főispánját kap

Budapesti tudósítók telefonjelentése: A főispáni értekezlet foglalkozott a főispáni kinevezések kérdésével. Az ország területén az eddigi 25 főispáni tisztséget 29-re emelték fel. Külön főispánja lesz Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyének és Budapest székesfővárosnak, Debrecen városnak és Hajdú vármegyének, Szeged városnak és Csongrád megyének és Pécs városnak és Banya vármegyének, tehát négy törvényhatóságnál választották szét a városi és megyei főispánokat.

A pártok között a következőképpen oszlott meg a főispáni kinevezések: A Független Kisgazda Párt részéről neveztek ki 14 főispánt, a Kommunista Párt

és Szociáldemokrata Párt részéről ugyancsak 14-et és egy főispáni állás — éppen a hajdúmegyei — a Nemzeti Parasz Párt részéről került betöltésre.

Debrecen város főispánja marad Óry István főispán. Hajdú vármegye főispáni tisztségére a Nemzeti Parasz Párt jelölése alapján rövidesen megtörténik a kinevezés. Ertesülésünk szerint Balogh István, a Szatmár-Bereg-Ugocsa vármegyei jelenlegi főispánjának kinevezéséről van szó, aki hosszabb időn át fejtett ki munkásságot Debrecenben, majd a Deri Múzeum tisztviselője.

A főispáni kinevezések rövid időn belül megtörténnek egész ország területén.

Dövényi Nagy Lajos halálát ítélete jogerős

A Népbírószak Országos Tanácsa szerdán tárgyalta Dövényi Nagy Lajos bűnperét. Mint ismeretes, a népbírószak Dövényi Nagy Lajos háborús és népeleves bűntettek miatt köztalál halálra ítélté.

Az ügy fellebbezés folytán került a tanács elé, mely helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.

Megállapította, hogy Dövényi Nagy Lajosnak Magyarország tunkretételében jelentős szerepe volt, mint Magyarország első számú terrorista.

Az ítélet kihirdetése után az előző kérdésére Dövényi Nagy Lajos kijelentette, hogy kegyelmet kér. A bíróság azután kegyelmi tanácsot alakított.

Rajnisz Ferenc háborús bűnperének tárgyalása

A népbírószak tegnap kezdte meg dr. Rajnisz Ferenc volt nyilas miniszter bűnperének tárgyalását.

A vádirat megállapítja, hogy Rajnisz 1944. október 15-én a rádióban beolvastott államfői proklamációját, amely szerint Horthy Miklós a szövetséges hatalmakkal fegyverszünetet hajtott ki, ezt erőszakkal megakadályozni igyekezett. A proklamáció után a német követtség épületében egész nap tárgyalta a kormányzóknak lemondása ügyében. Korábban a Lakatos kormány alatt életről hívták a nemzeti szövetséget, amely alakulatnak az volt a célja, hogy a németek mellett kitartást a végéig biztosítsa. A vádirat Szilasi kultuszminiszterre nevezte ki, valamint a kormányzótanács tagja is volt, s ezzel a nyilas kormányzatban kényszerű ténykedések nélkül vezető állást vállalt. Mint országgyűlési képviselő, különböző alkalmakkor uszító beszédek t mondott. Tudomása volt. Rajnisz-nak a Budapestben maradt zsidóság gettóba tömörítéséről és elhurcolásáról, mindezek alapján része volt emberek megkínzásának és törvénytelen kivégzésének. Mint kultuszminiszter közreműködött abban, hogy egyetemi hallgatókat Németországba kitelepítsék. A képviselőházban tartott beszédeivel, valamint újságcikkeivel olyan támadó jellegű tevékenységet folytatott, amely alkalmas volt arra, hogy demokrácia ellenes fasizista irányzatok elterjesztése végett a felszólalt gyűlöletet ébren tartsa és a közfelfogást az országba káros irányba terelje.

Rajnisz az előző kérdésére néhány pillanatnyi gondolkodás után kijelentette, hogy részben bűnösnek érzi magát. Azzal védekezett, hogy több inkriminált cikket nem is írt, egyébként bármire, hogy heves természetűe miatt többször elragadtatta magát. A háborús bűnelkövetések vádolásával kapcsolatosan azt a meggyőződését hangsúlyozta, hogy amíg a nemzet háborúban állt, mindent meg kellett tenni a háború folytatása érdekében.

A továbbiak során arról beszélt Rajnisz, hogy a Lakatos kormány alatt beállt a tökéletes bizonytalanság korszaka. Nemesak a baloldalt, de a jobb oldalt számára is teljesen hisztérikus állapotok voltak s ebben az időben született meg a nemzeti szövetség. Tassnady Nagy Andrást elküldötte ekkor a kormányhoz, iparkodjék rávenni hogy emeljen lépést se legyen a parlament belecgyezése nélkül.

Tehát megakarták akadályozni a fegyverszünetet — kérte az előző.

Igen — ismeri be Rajnisz. A vádlott ezután részletesen beszámolt Szilasi-val történt tárgyalásairól. Október első felében valószínű fel az a kérdés, vállalná-e a Szilasi-kormányban a kultuszminiszterséget.

Beismeri, hogy a zsidótörvények behozatalában résztvevő és iparkodott azokat elősegíteni. Hangoztatta, hogy ebben a tekintetben nem érzi magát bűnösnek. Ma is azt vallja, hogy Magyarországnak ma is szüksége van a zsidótörvényre.

Ezután sor került az október 15-iki események részletezésére. Rajnisz elmondta, hogy a RA-

Fotó Horváth
Simonffy-u. 1/b.

dőlőből értesült a tegyveretéről. A minisztertanácsban senki sem szólalt fel, egyedül Szálasi beszélt, aki minden egyes miniszterium munkatervét írásban adta át az egyes minisztereknek. Három ízben is lemondott, de Szálasi nem fogadta el lemondását. Indítványozta, hogy Fehér könyvből fejtse ki az ország helyzetét. Rajnás az ellen tiltakozott, hogy Magyarországból pártállamot csináljanak és írásban kérte az igazságtalant letartóztatottak szabadonbocsátását, valamint Be-

regynek a honvédelmi miniszterium elől való eltávolítását. Szálasi azral válaszolt, hogy ő nem írta, sem az ellenségnek, sem a semlegeseknek, hanem az egész világnak „fényes katonai győzelmekké” fog válaszolni. Az egyetemi hallgatók kiteleplésével kapcsolatban beismerte hogy a szerződés tervezetét ő készítette el és ennek alapján történt meg az egyetemi hallgatók Németországba való kiteleplése. A legközelebbi tárgyalást pénteken folytatják. (MTI)

Poroszlay Ferenc fősolgabíró ügye a Népbíróság előtt

A debreceni népbíróság dr. Tomola Béla elnöke alatt működő tanácsa szerdán kezdte meg tárgyalni dr. Poroszlay Ferenc vármegyei fősolgabíró ügyének tárgyalását. A vádat előadta dr. Jakabynyi Béla népbíró képviselője, míg a védelmet dr. Bényi Andor ügyvéd látta el. A bíróság közel száz tanút idézett be, főleg Hajdúhadháziakról.

A népbíróság a Déri Múzeum fűtetlen nagy termében tárgyal. Az elnök ismertette a vádat. A népbírózáság többrendbeli népellence büntetést vádolja, mert a vád szerint mint fősolgabíró és erdőbíróként elnök állandóan népellence és fasziszta tevékenységet folytatott, munkásokkal rosszul bánt volna, „munkásnyúzónak tekintette”, munkásokat internálított. Egyik vád, hogy a hajdúhadházi góttól nem embereségesen állította fel, azonkívül polgárőrséget szervezett volna a nyilas uralom alatt és fegyvereket osztott volna ki.

Dr. Poroszlay Ferencet hallgatta ki először a bíróság. Előadta, hogy 1925 óta szolgál Hajdú megyében a központi járásnál. Semmiféle szűrségi mozgalomban részt nem vett, egyetlen politikai pártnak a tagja nem volt, még a Magyar Élet Pártjának sem. Nem volt jobboldali ember, egyéni véleményét ki merie mondani, éppen ezért nem is volt kedvelt embere a régi rendszernek, ezt bizonyítja, hogy 1926-tól 1944-ig csak solgabíró volt és maradt, nem lépett elő. Több ízben foglalkozott a nyugdíjbanvalóság gondolatával. Nem akart elmenekülni az oroszok elől, ő Hercegg József nyilas főispán elől távozott el Alsódobrára. A nyilasokkal szembeszállt, ő vétette le Szálasi uralomra jutása után Hajdúhadházon a nyilas lobogót. A földjét elvették és a vadak nagy része földéhségből érad. Nem volt tagja Irtódy Pártjának sem.

Ezután pontról-pontra foglalkozik a vádirat egyes részével. Mint erdőbíróként elnököt, a kismemberek választották meg, ő itt is szociálisan járt el, ő engedte meg a szűrszervezést, a rózsaszest. Az erdei kihágásokat nem ő intézte, sem az internálásokat, hanem dr. Szilágyi Ferenc jelenlegi főjegyző. Ő beosztott volt Elhey László fősolgabíró mellett. A góttól felállítását Elhey László kezdte, neki ott lönyeges szerepe nem volt, ő eszközölt könnyítéseket, ő helyezte el azt a helységeket és nem a Forrány-tanyán, ahol sokkal rosszabb lett volna. A polgárőrséget a nyilas uralom alatt nem ő szervezte meg, ott sem volt akkor Hajdúhadházi. Ő a belügyminiszter utasítására előzőleg nyáron a gyűlölet elleni orsót szervezte meg, ami nagyon biztonságosított szolgálat. A munkások a minidenkori hivatalosan megállapított napszámot kapták nála, kevesebbet soha.

Poroszlay Ferenc vallomása után a tanúk kihallgatására került sor. Takács József földműves, aki a vádirat egyes állításait srosította meg. A védő bejelentése szerint a tanu rablás, többrendbeli lopás miatt már büntetve volt, amit a tanu tagad. Mátys László földműves szerint a megállapított bérnél kevesebbet fizet-

tek ki, de a kifizetést a vinceller végezte, nem Poroszlay. Makrai Gábor tanu azt valija, hogy 1920-ban, amikor szőlőmunkás volt Poroszlay Ferencnél, azt mondta neki, hogy „máris ki kommunista”. Poroszlay megjegyzi hogy ő akkor egyetemi hallgató volt Szegeden, nem is ő gazdálkodott, hanem az apja. Szénássy József bejelenti, hogy haragszik a vádlóra. Csillány Mihály erdőkerülő visszavonja terhelő vallomását. Ifj. Nagy Lajos vinceller szerint a munkásoknak annyi lett kifizetve, amennyiben megégyeztek előzőleg. Vallomásaiban azt állítja, hogy a feleségét — aki áldott állapotban volt — Poroszlay bántalmazta. A vádott megjegyzi, hogy Nagy Lajos feleségét nem bántalmazta, csak leszidta, mert hazugnak nevezte őt. A felesége állandóan ruhákat adott a vinceller feleségének, sőt babakelengyét, amit a tanu is elismer.

Amikor Papp János szociáldemokrata népbíró több kérdést intézett a vádlóhoz, hogy ha látta, miszerint a feleségét bántalmazták, miért nem kért a védelmére, miért nem torolta meg a bántalmazást, dr. Jakabynyi Béla népbírózás bejelenti, hogy ilyen körülmények között nem hajlandó tárgyalni, othagyja a tárgyalótermet. Olyan a kérdés feltevése, mintha fel akarának menteni a vádlottat. Ez ellen tiltakozik, úgyszintén az ellen, hogy a tanu faggassák. Igazolt szavaltás támad Papp népbíró és a népbírózás között. A népbíró bejelenti, hogy csak törvényadta jogánál fogva

Megnyílik a magyar-román határ a Debreceni Vásár idejére

A Debreceni Vásár méretét, most, hogy a megnyitót közeledik egyre nagyobb arányokban bontakoznak ki.

A tegnapi napon megérkezett Debrecenbe a román belügyminiszter 190.096 sz. rendelete, melyel engedély ad Erdély lakosságának, hogy a debreceni vásárra jöve a határt áttéphetsek. A határátlépés időtartama a kiállítók 30 nap látogatók számára nyolc nap. Ez az első eset, hogy a román-magyar határ nagyobb tömegek előtt megnyílik és Debrecen az első város, ahova Erdélyből nagyarányú idegenforgalom indul meg. Az eddigi jelekből látszik Erdélyből mintegy 50.000 emberre lehet számítani. A vásár aqilis igazgatósága megfelelő propagandát csinált, hogy a vásár érkező látogatói debreceni házigazdáknak sával kedveskedjenek és így enyhítsenek az i teni nagy éshányon.

A héten megindultak Nagyváradról a külön autóbuszok és autók, melyek egyrésze alka masint egészen Budapestig közlekedik, hogy ezáltal lehetővé tegyék a főváros bekapcsos odását a vásár idegenforgalmába. A nagyvárad biroztság már tegnap Debrecenbe érkezett és felvete az érintkezést a helyi hatóságokkal.

A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara a Debreceni Vásár vezőségét arra kérte, hogy a román kiállítókra tekintettel, minant az engedély néhánynapos késései érkezett meg, a vásár kezdetét pár nappal tolják ki és a Debreceni

MA este 6 órákor TOKAJI ASZÚ

KAMARA színház MA este 6 órákor Rosmersholm

kérdés és ezt megteszi a jövőben is. Tomola elnök kéri a népbírózásat, őrizze meg nyugalmát és higgadtságát.

Torma Kálmán alispán Poroszlay egyéniségére vonatkozólag tett vallomást. Szerinte Poroszlay szerény volt, soha nem politizált, munkáját rendesen elvégezte, ellene panasz nem érkezett, ilyenmódon nem hallott. Az internálásokat nem Poroszlay, hanem dr. Szilágyi Ferenc és Kövér Elemér végezték. Szociális szempontokból is kifogástalanul járt el Poroszlay, soha panaszt nem észlelt és nem hallott. Anyagi helyzete folyán politikálhatott volna a vádlott és akkor gyorsabban érvényesülhetett volna, de nem politizált, szerény, zárkózott volt és ezért is nem lépett elő 1926-tól 1943-ig. Semmi terhelőt nem tud Poroszlayra.

A bíróság még több tanút hallgatott ki. Lengyel Károlyné előadta, hogy a munkások azu állították neki, hogy Poroszlaynál nagyobb bért fizettek, mint másutt. Az nem történt meg, hogy őt Poroszlay feljelentette, vagy megbüntette volna, amélt magasabb munkabért fizetett ki. Több tanu hallgatott még ki a népbíróság, majd a tárgyalás folytatását csütörtök reggel 9 órára tűzte ki az elnök.

A tárgyalás befejezése után a jelen volt tanuk egyrésze, azonkívül több hajdúhadházi lakos tüntetést kezdett, amélt három tanu nem hallgatott ki a népbíróság. A helyzet kezdett fenyegetni lenni. A közönség egy része hangos kiabálások között követelni kezdte, hogy ügyet Hajdúhadházon tárgyalják le, amit a népbíróság nem vehetett figyelembe. A rendőrök csak nehezen tudták megfékezni az elégedetlen hallgatókat és kihallgatott tanukát, sőt rendőri erősbítésért is kúldtek. Közel egy óráig igazatom után sikerült a tárgyalótermet leirtítani.

Vásár időtartamát hosszabbítsák meg. A vásár időtartamát az igazgatózás öt nappal is meg hosszabbította. A megnyitót időpontját pedig hó napi számunkban közöljük. Kijelentés van rá, hogy a MÁV elnöke és a szénélátás kormánybiztosa által engedélyezett külön szénvonat Debrecenbe már a mai nap folyamán befut s így a Debreceni Vásár helyiségeiben sem világitás, sem fűtés tekintetében fennakadás nem lesz. A MÁV elnöke kijelentésbe helyezte Nyíregyháza, Hajdúhadháza, Püspökkladány és Mátészalka viszonylatban különvonatok indítását a vásárra.

Paál Jób, a Debreceni Vásár igazgatója tegnap Nagyváradra utazott, hogy az erdélyi kiállítók utazásának s a kiállítási anyag át-szállításának pontos időpontját tisztázza.

A belügyminisztérium és pénzügyminisztérium o'zékonyasága biztosítja a Debreceni Vásár zavartalan lebonyolítását minden relációban. A pénzügyminisztérium tegnap éviratilag jelezt, hogy a minisztérium képviseletében Vasady Kovács Ferenc államtitkár érkezik meg pénteken a Vásár ünnapélyes meguyítására.

A nagy idegenforgalom során Debrecenbe érkezők elhelyezésére eddig 1600 lakást jelentettek be a Debreceni Vásár irodájának, azonban ez az érkezők nagy számára tekintettel kevésnek bizonyult. További bejelentéseket kér a Vásáriroda.

Jugoszláviát hat köztársaságra osztják

A jugoszláv alkotmányozó nemzetgyűlés csütörtökre virradóra éjjeli után ülést tart. Ezt a szokatlan időt jelkép gyanánt választotta a két évvel ezelőt ebben az időpontban tartott ülés emlékezetére. Annak idején ugyanis az ellenség ébersége miatt az éjszakai órákban ülészetek.

A nemzetgyűlésen Tito tábornagy benyújtja a kormány lemondását és nyomban megbízást kap az új kormány meg-

alkítására. Lehetséges, hogy javaslatot terjeszt elő a szövetséges és népi köztársaság kikiáltására.

Jugoszláviát hat köztársaságra osztják: Szerbia, Horvátország, Szlavónia, Bosznia, Montenegró, Macedónia. Minden köztársaság külön megválasztja parlamentjét.

A várható változások között szerepel az egyházak az államtól való szétválasztása is.

Beszerezési segélyt kapnak a dolgozók

A hivatalos lap keddi száma a miniszterelnök rendeletét közli, amelynek értelmében a kollektív szerződések hatálya alá tartozó minden szellemi és testi munkavállalónak, úgyszintén a közalkalmazottaknak és nyugdíjasoknak kétélti keresetük, havi illetményük esetében ezek fele részé-

nek megfelelő összegű egyzeti beszerzési segélyt kell kifizetni. Heti keresetükkel az összeg felét a legközelebbi, másik felét a következő bérkifizetési napon, havi keresetükkel az egész összeget a legközelebbi bérkifizetési napon kell kifizetni.

Angol-szovjet jóviszonyt!

London. Cranborne, volt helyettes külügyminiszter, a konzervatív ellenzék vezére a lordok házában tartott külpolitikai vitában ezeket mondotta: — Európának a nyugati civilizáció befolyási övezetébe eső részei és az Oroszország befolyása alá eső részei között húzódo osztovonala két civilizáció osztovonalahez vált hasonlóvá. A két övezet közötti érintkezés szinte napról-napra csökken. Amire mindenekelőtt szűkségünk van, az ezeknek a mesterséges határoknak a lebontása.

Samuel szabadelvűpárti megállapította, hogy Angliában a legnagyobb mértékben fájjalják, hogy surlódásoknak kell lenniük egyrészt az Egyesült Államok és Anglia, másrészt a Szovjet-Unió között.

A Yorki érsek ezeket mondotta: Valamennyiünket kiabrándult az a tény, hogy az elmúlt napokban várakozásaink ellenére annyira hiányzott az együttműködés közöttünk és a Szovjet-Unió között. Nem szá-

bad azonban meglegedkezünk arról, hogy a Szovjet-Unió valószínűleg többet szenvedett a háborúban, mint más ország. Nem csoda tehát, ha az oroszok az ideges nyugtalanság és gyanakvás állapotában vannak.

Lord Addison államtitkár a vitára válaszolva azt jelentette ki, valamennyien kívánjuk, hogy köjesönös bizalomban éljünk a Szovjet-Unióval. Az angol kormánynak eltökélt szándéka, minden tőle telhető megenni, hogy őszinte beszéd legyen közöttünk és eltávolítsanak mindent, ami alapot adhat a bizalmatlanságra. Nem hiszi, hogy a londoni külügyminiszteri értekezlet kudarcra olyan nagy, mint aminőnek néhányan gondolják. A találkozó tulkorán hívták össze és nem volt idő előkészíteni az értekezlet anyagát. A kormány minden igyekezetével azon fáradozik, hogy a szeptemberi értekezlet sikerét hátráltató nehézségeket a lehető leg hamarabb elhárítsák. (MTI.)

Magyar jegyzék Csehszlovákiához

A magyar kormány kedden jegyzéket nyújtott át a cseh kormány budapesti képviselőjének, a szlovákiai magyarüldözések ügyében.

A jegyzékben a magyar kormány világosan körvonalazta ebben a tekintetben elfoglalt álláspontját.

Az osztrák kormány lemondott

Az osztrák kormány a szerdai minisztertanácsban benyújtotta lemondását Renner kancellárnak és a politikai tanácsnak. A politikai tanács felkérte a kormányt, maradjon hivatalában addig, amíg a parlament december 18-án össze nem ül és felkérte a katolikus nép-

Aranyért legtöbbet a készítő fizet.
Moskovics Sándor
Piac-utca 41.
Javitások gyorsan készülnek.

MAGAS árat fizetek aranyért, ezüstért és brilliánsért
Takács Sándorné
ékszerkereskedő
Piac-utca 22.

pártot, hogy ez idő alatt igyekezzék megalkítani az új kormányt

Színház — Mozik

CSOKONAI SZÍNHÁZ
Csütörtök: Péntek: Szombat: TOKAJI ASZÚ TOKAJI ASZÚ TOKAJI ASZÚ

KAMARA SZÍNHÁZ
Mindén este: Rosmersholm

APOLLÓ MOZGÓ: Előadások kőznap d. u. 1/3, 1/5 és 6, vas- és ünnepnap d. e. 11 órákor is. Ida regénye. Jávor, Kabos, Gözon. Ágai a főszerkesztő.

PETŐFI MOZGÓ: Legújabb magyar Karády-film: „Kisrétés”. Híradó, háborus bűnösök. Előadások: 1/3, 1/5 és 6 órákor. Vasárnap d. e. 11 órákor is.

Dolgoztasson az ÉVA szalonban. Ruháját, kabátját hamar megkapja. Jó munkát s egyben szépet csak nála rendelhet. Faragó-utca 22. Füzesséry Éva

Ha jó női száras és fél CIPŐT akar nézze meg PÁSTINÁL RÓZSA-UTCA 2.

„PÉTERFIA” tánciskola December 3-án du. 4 órákor új táncanfolyam kezdődik. „SWING” tanítás. Beiratkozás ösztáncokon.

Aranyért, ezüstért, brilliánsért magas árat ér el STASSIK LAJOS ékszerésznél Piac-u. 56.

HIREK

— Időjárásjelentés: Élénk nyugati, északnyugati szél, felhőfelvonások, sokfelé futó havazás, a hőmérséklet alig változik.

— Mindszenty József hercegprímás kedden délután külön repülőgépen Rómába indult.

— A Szent Anna főplébánia-templomban ma fél 4 óra körül kezdődött a Szeptemberi fogantatás ünnepére előkészítő engesztelő ájtatosság. Sorozatos szentbeszédet mond Regős Gyula tábori főlelkész.

— Rendőrfővezetőrnagy lett a debreceni kapitányság volt vezetője. Smelkó József rendőrezredes, aki a közeljövőben vált meg a debreceni és hajdúmegyei rendőrfőkapitányság vezetőjéről, a miniszterelnök a belügyminiszter előterjesztésére rendőrfővezetőrnaggyá nevezte ki. Smelkó József Budapestben, mint a rendőrszemélyzet parancsnoka teljesít szolgálatot.

— Dr. Vadász Sándor tb. tanácsnokot, aki a debreceni városi szociális ügyosztályt vezette, a népjóléti miniszter szociális felügyelővé nevezte ki. A szociális ügyosztály vezetőjére ideiglenesen dr. Matkó Imre aljegyző kapott megbízást.

— MÁV órabérek ugyanolyan családi pótlékot kapnak, mint a kinevezettek. A hivatalos lap szerdai számában rendelt jelent meg, amely az államvasutaknál alkalmazott órabéres munkások családi pótlékának összegét ugyanarra a szintre emeli, mint amelyet a kinevezett alkalmazottak kapnak.

— Újjászervező megnyitják a városi alkalmazottak étkezdéjét. A városi tanács hozzájárul, hogy a városi alkalmazottak étkezdéjét újjászervezzék és elsejlen megnyissák. A városi étkezdé a város háza épületében lesz, egyáltalán szolgálat fel. Vezetője Papp Sándor, az üzemi osztály tisztviselője lesz, az étkezdé felett a felügyeletet a számvevőséggel karöltve Patáky József miniszteri tanácsos, az üzemi osztály vezetője eszközli.

— Márvány- és gránit áremlékek raktáron. Vállalok minden kőfaragó munkát, régi temetőkből átszállítást és alakítást. Friedländer József, ízem és raktár Erzsébet u. 43. Iroda Piac u. 68.

— Gálné Lévy gyorsíróiskolájában tanfolyamkezdés. Államvizsga. Vasútkedvezmény. Domb u. 22-4. Állandóan beiratkozás.

— Piros Béla elhalálozása alkalmával. Keszorúmegváltás címén 5000 pengő ajánlott fel a hazatérő foglyoknak Fischer Andor és neje.

— A Debreceni Orvosegyesület f. hó 29-én, csütörtökön délután 4 óra körül tartja XX. tudományos ülését a körbonnetani intézet tantermében. Bemutatás: Jakabfi Imre: Érdekes lövés sérülés. — Előadás: Tamásy Géza: A hadigondozás jelenlegi helyzete és megfelelő orvosi megszervezése. Cséki István: A májparenchyma hatása a máj reinkulendothelre.

— Simai gyorsíróiskolában beiratkozás megkezdődött a gyorsíró, gépirás és kereskedelmi alapsmeretek tanfolyamára. Államvizsga. Piac u. 73. Vasútkedvezmény.

Razzia a sütőüzemekben

A gazdasági rendőrség két-napos razzia-tartott a debreceni sütőüzemekben. A sorozatosan beérkezett panaszok teték indokolták a pékségek felülvizsgálását a detektívek sorozatos visszafelvételek tapasztaltak több helyen, melyekről jelentésükben beszámoltak.

Eszerint voltak olyan péküzemek, ahol arra hivatkozva, hogy fuvar, fát, vagy sőt nem tudtak biztosítani, feldolgozatlanul hagyták napokon át a hatóság által kiadott lisztmennyiséget, holott az emberek a hideg időben órákosszat álltak sorban kenyérért. Voltak helyek, ahol be is dagasztották a nagyobb mennyiségű tésztát, azonban fahány címén nem gondoskodtak annak felsüléséről. Máshol 210 pengős kenyérárban adták a hatóság által kiadott lisztet a fogyasztóknak. Nem egy helyen a tisztasági követelményeknek betartásáról sem gondoskodtak.

A gazdasági rendőrség vezetője, Kun István dr. rendőrszázados a razzia eredményéről részletes átiratban számolt be a polgármesternek. Rámutatott arra, hogy a sütési min-ták között véletlenül sem volt két egyforma, dacára annak, hogy egyforma kiutalású hatósági lisztből készítették a pékek a kenyeret. Ez a körülmény azt bizonyítja, hogy sok esetben a kenyér minősége tekintetében a kidolgozás a döntő. Rámutatott arra, hogy a jószándékú pékek sem tudnak sok esetben a só, fuvar és fahánytal megküzdni. Javasolta ezért, hogy az eddigi szokással szakítva négy-öt nagyobb üzemet jelöljenek ki csak a jövőben a sütésre. Ezt fával, fuvarral könnyebb ellátni. A kenyér forgalombahozataltal pedig a Kereskedő Társulat után a közeljövőben 700 fűszerkereskedő által tett ajánlata hivatkozva a fűszerkereskedők útján indítványozza, ami jórészt megszüntetné a nagyarányú sorbanállást.

A villany, gáz és víz új ára és számlázása

A városi tanács a mai naptól leolvasásra kerülő villamosáram, gáz, és víz árát az alábbiak szerint állapította meg:

Aram: Világítási célra felhasználású áram kwó-ként 1000 P. Ipari célra felhasználású áram kwó-ként 1000 P. Ma-üzem motorhajtására felhasználású áram kwó-ként 600 P.

Gáz: Bármely célra felhasználású gáz m³-ként 500 P.

Víz: Bármely célra felhasználású víz m³-ként 400 P.

Fenti árak érvényesek az elfogyasztott mennyiségre tekintet nélkül.

A város Világítási Vállalata a mai naptól kezdődően az elfogyasztott áram, gáz és víz árát pénzeszedői útján a fogyasztás helyén számlázza és a számla értékét ugyanezen alkalommal szerdi be a fogyasztóktól. A vállalat jogosult a számlaérték 50 százalékának megfelelő összeget előlegként beszélni. A felvett előleget a Vállalat a következő számla bemutatásakor javára írja a fogyasztónak. A számla értékének, az előlegnek és a mérőóráknak ki nem egyenlítése esetén a Világítási Vállalat jogosult az áram és a gáz szolgáltatók az érdekelteknél azonnal kikapcsolni.

A fenti árak megállapítását a rendkívüli gazdasági viszonyok: a szénárak és egyéb üzemanyagok árának igazi időközi ismételt nagymértvű felemelése feltétlenül indokolják. Nyomatékosan felelője a városi tanács az érdekelteknél a Világítási és Vízüzem Vállalat a szükséges nyersanyagok megjelése esetén is az áram-, gáz- és vízszolgáltatás csak az esetben fogja tudni teljesíteni és a Világítási és Vízüzem Vállalat fizetése csak akkor tartható fenn, ha a fogyasztóközönség a fogyasztás ellenértékét a számla bemutatásakor kifizeti. Debrecen sz. kir. város Tanácsa.

Leszerelő hadifoglyok figyelmébe

A hazatérő hadifoglyok addig, amíg az átvevő állomásokról a bevont úti központhoz utaznak, mint tényleges katonák szerepelnek, az idő alatt tehát ennek megfelelően kell viselkedniük is. Mindazok, akiknek a bevont úti központok az egyenruhát megtagadják és ezt a leszerelési igazolványon igazolják, csak olyan egyenruhát viselhetnek, amelyen katonai jelleg (hajókaszin, csilag sapkavégső) már nincs. Azokra akik katonai jellegű külső egyenruhában járnak semmiféle katonai kötelezettség nem hárul és polgári személyeknek számítanak.

— Dr. Torma Kálmán allspán Budapestre utazik a mai napon. Fővárosi útja során a belügyminisztériumban a közszékek területi rendezése, a vármegyei átszátalások kérdésében és a megyei városok, községek államsegélye ügyében folytat tárgyalásokat. A közellátásügyi miniszter őt kéri, hogy a vetési célra szükséges úabb gabonakészletek is ltt ma. radhassanak a vármegye területén. A földművelésügyi minisztériumban a mezőgazdasági termelés zavartalan biztosítása ügyében tárgyal a kereskedelemügyi minisztériumban a törvényhatósági utak karbantartására kér nagyobb mérvű segítyt.

HÓRA ENDRE órás, ékszerész
szaküzlete novemberig Kossuth-utca 2. szám.
Új cím november 1-től Piac-utca 20.
Városháza (Tóth Gyula-telep vaskereskedés) Arany, ezüst, drágakő vétel.

Mindent 1 helyen
Férfiaknak: Kalap, Nyakkendő, Fehérmomá, Pullover
Mölgyeknek: divat pullover, sál, fehérnemű, harisnya
BLEICH BÉLA-tól Piac-utca 49.

A gazdasági rendőrség a gyufakérdésről

Azzal a kifogással kapcsolatban mely a gyufakiosztás során a Kontsek Géza cég által a városnak tett ajánlata falmert, hogy a 12 pengős áron kiosztásra kerülő 70.000 lobo gyufa mellett a költségek fedezésére 30.000 darabot 101 pengős szabad áron hoznak forgalomba, — a gazdasági rendőrség lefolytatta a vizsgálatot. A vizsgálat teljes mértékben tisztázta a helyzetet és a rendőrség indokoltan találta Kontsek Géza kalkulációját. Egymillióegyszáz ezer pengő után fizetendő kamat, a szállítási veszteség, melybe beszámít a vasúti szállítás közben elopott 9000 doboz gyufa, a tűzbiztosítás költségei fedezésé folytat jelentős költségek merültek fel, melyre fedezetet kell találni. Ezt figyelembe véve teljesen rendbenlővőnek és méltányosnak találta a Kontsek Géza cég kalkulációját a 30.000 doboz gyufa szabad áron való további forgalombahozatalára. Hogy azonban ezzel a szabadáru gyufával való további feketeszt megakadályozza a rendőrség, kötelezte Kontsek Géza céget, hogy ezt nem adja tovább más üzleteknek, hanem a 101 pengős árban saját üzletében árulja ki.

Kettős rablógylkosság

Az elmúlt éjszaka a hajdúhadházi határban levő Szárkut-dűlőben ismeretlen tettesek agyonlőtték és kirabolták Hadházi László gazdálkodót és feleségét.

A tettesek az éjszakai órákban támadtak rá a tanyájukon levő Hadháziékra. Előbb a férfit gyilkolták meg két lövéssel, majd az asszonnyal végeztek. Utána teljesen kirabolták a tanyát, 40 millió értékű fegyverműt, ágyműt és más ingóságokat vittek el. Majd a környéken a Zeke-tanyát és más tanyát is kirabolták. A rablott holmi egy részét orgadánál már megtalálta a vármegyei rendőrség és nyomában van a tetteseknek.

— Kinevezés. A belügyminiszter Karap Endre debreceni lakost id. min. vármegyei számtisztve nevezte ki Hajdúvámernye számvevőséghez.

— A MÁV nyugellátottak szakcsoportja folyó hó 30-án d. e. 10 óra körül tárgyekezelést tart Arany János utca 2. sz. alatt. Vezetőség.

— Petróleumosztás lesz jegyre a hét végén, vagy jövő hét elején, 5000 liter petróleum már rendelkezésre áll. Az igényjogosultságot nem az utcabizalmiak, hanem a közéleti irodák állapítják meg.

Férfi és női szövetek, bélesárak nagy választékban vásárolhatóak
Tiszántúli Textilhözben
Piac-u. 22. (Első Takarékpénzt.)

Villanyszerelést, rádió javítást vállalunk, anyagot veszünk.
MAYER cég
Kossuth-utca 13.
Bathány-utca 5.

VAGYONMENTŐ, Bádógos u. 1

A FÜGGETLEN KISGAZDA, FÖLDMUNKÁS ÉS POLGÁRI PÁRT HIREI

Az iparos és kereskedő tagokat választmányja ma, csütörtökön délután 3 óra körül ülést tart. A női tagozat ma, csütörtökön délután 3 óra kezdettel taggyűlést tart, amely a szegény gyermekek felruházására induló akció megszervezésével foglalkozik. A vezetőség felkéri a tagokat, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg.

NÉVKAPOKRA
legszebb, legolcsóbb,
legpraktikusabb
ajándék kapható
SZIKSZAY-nál Piac-utca 49.

Táncanfolyam kezdődik
december 4-én d. u. 5-ker a
„CENTRUM”-ban (Dr. Konczné
Schaff Margit tánciskolája Császá-u. 19.)
Üssztáncok: minden csütörtök,
szombat, vasárnap 5 óráig.

Nálunk még nem volt?!
Jöjjen!!
ARANYAT, ezüstöt, briliánst
MAGAS árban átvesszünk
FELDHEIM és HAJDU
szaküzlet
Piac-utca 39. szám.
Ékszerkészítés, javítás.

Vörösréz hulladékok,
110 voltos fél lavas
villanymotort vesznek.
Gyógyszertár, Piac-u. 50.

Főért cserébe
gyári borsból főtől fél cipőt,
leányka cipőt, krypton talpból
talpbalásokat készítek Bethlen
utca 29.

IRODAGÉPEK
specialistája **HURAY**
Irógépműszerész-mester.
Közismert, békébelli, jó munka,
szolid árak, jóállás.
Doth F. u. 14. Iparkamra

CIPŐJAVÍTÁSOK
páros munkák hozott
anyagból is. Jól, gyorsan
és jutányos árban ké-
szülnek. Szakszervezeti
tagoknak árengedmény.
SZÖVETKEZETI CIPŐGYÁR
Csapó-utca 58. szám.

Megnyílt
KLEIN LÁSZLÓ
látszerész szaküzlete
PIAC-UTCA 27.
Simonffy-utca sark.

Mielőtt arany, ezüst,
briliáns ékszerét
eladja,
mutassa meg
Szécsényinek
SAS-UTCA 2.

Ismet kapható
Aprított tűzifa Nagy Imre
Bánfi u. 2. (Hungaria ma-
lom) Felvilágosítás Rakóczi
u. 7. Termésközbőlért esze,
tel. 222222

Háló, ebédlő, kombinált szobák, konyhaberendezések, nemes per-
zsaszőnyegek márkás festmények, üzletberendezés nagy választékban kaphatók.
Ivány Endre
Aruforgalmi Iroda és Műkereskedésben, Piac u. 67.
Mindenféle lakberendezési tárgyak vételre.

